

Vážení pedagogové,

metodické listy k inscenacím, které pro Vás připravili lektoři Divadla Polárka, by Vám měly sloužit jako inspirace pro přípravu žáků/studentů na zhlédnutí a následnou reflexi divadelního představení.

Cílem těchto materiálů je budovat a prohlubovat u našich mladých diváků vztah k divadlu a umění vůbec, podpořit jejich kreativitu, schopnost analyzovat použité prostředky a pomoci jim vytvářet si svébytný názor na divadlo.

Metodické listy jsou vždy sestaveny tak, aby se daly realizovat v prostorách školní třídy a v kolektivu dětí/studentů bez dosavadních zkušeností s dramatickou výchovou či divadlem.

Aktivity na sebe logicky navazují a směřují k určitému celku, je však jen na Vás, jak s nimi budete nakládat: jednotlivé aktivity mohou být realizovány samostatně, či mohou být poupravěny s ohledem na Vaše možnosti a potřeby.

Přestože jsou cíle metodických listů a workshopů k představením nabízených divadlem podobné, jednotlivé aktivity se liší, proto je možné absolvovat oboje.

Věříme, že investovaný čas do kvalitní přípravy na návštěvu divadla a jeho následná reflexe vytvoří dětem/dospívajícím intenzivnější a hlubší zážitek z představení a může zajímavě obohatit nejen jedince, ale i celý třídní kolektiv.

O inscenaci

Fascinace “foglarovkami” se dědí z generaci na generaci. *Dobrodružství v Zemi nikoho* patří k těm méně známým a k těm tajemnějším. S ostatními má ale tato kniha společné to, že se odehrává v městské krajině, která je pro mladé hrdiny stejně tak plná záhad, jako by se prodírali divokou džunglí. Navíc tu o popularitu bojuje celá řada konkurenčních chlapeckých klubů a part.

Hlavní hrdinové Vláda a Vincek se dostanou ke starému deníku, který popisuje cestu k fantastické jeskyni s obřími zkamenělinami, a společně s dalšími kamarády se ji vydají hledat.

Dobrodružná výprava čeká i diváky, kteří první polovinu představení sledují z jeviště, druhou z hlediště a po přestávce se v pohodlí sedaček zúčastní soutěže, kterou pro ně Vláda s Vinckem přichystají.

Mezi materiályk této inscenaci najdete aktivity PŘED i PO zhlédnutí divadelního představení s časovou dotací přibližně jednu vyučovací hodinu. Vzhledem k námětu a tématu inscenace doporučujeme program zařadit do hodiny Českého jazyka.

Pracovní list je určen přímo pro žáky. Nabízí zejména činnosti pro seznámení s osobností Jaroslava Foglara, s jeho životem a dílem. Přizpůsobte si zadání podle svých potřeb a pokročilosti vašich žáků.

RVP: Člověk a příroda, Český jazyk a literatura
Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova

Aktivity PŘED návštěvou představení (45 min.)

Cíl: seznámit žáky s fenoménem skautingu a jeho základními myšlenkami, s osobností Jaroslava Foglara, jeho životem a dílem, motivovat žáky k aktivnímu zhlédnutí inscenace a jeho následné reflexi, podpořit spolupráci ve skupině skrz tvůrčí činnost na společném projektu

1

Co je to skauting? (10 min.)

V úvodu proběhne krátká diskuze na téma skauting. Napište pojem na tabuli, žáci mohou chodit dopisovat jednoslovné asociace, které se jim k tématu pojí. Je důležité ve zkratce shrnout základní myšlenku skautingu: „*Skautská výchova od počátku vede k čestnosti, úctě k hodnotám a lásce k přírodě s cílem záměrné výchovy dobrého občana.*”

Uvedte žákům následující otázky s variantou dvou odpovědí. Pokud chcete děti trochu rozhýbat, ti, kteří považují za správnou odpověď A se postaví na špičky a natáhnou ruce nahoru, v případě možnosti B udělají dřep.

Jak skautské hnutí vzniklo? (správná odpověď B)

A: začalo to knihou Jaroslava Foglara

B: začalo to letním táborem pro 20 kluků

Kolik lidí na světě se dnes hlásí ke skautskému hnutí? (správná odpověď A)

A: 60 milionů

B: 20 milionů

Proč byl skauting v minulém století zakázán? (správná odpověď A i B)

(Otázku můžete zvážit s ohledem na věk žáků, případně si společně kontext vysvětlit.)

A: Organizace byla zrušena rozhodnutím K. H. Franka z 28. října 1940, kterému předcházelo rozeznání a zákazy letních táborů. Během druhé světové války mnoho skautů hájilo myšlenky skautingu v ilegálním odboji či za hranicemi protektorátu.

B: Po komunistickém převratu v roce 1948 byl skauting zakázán. V dobové příručce pro pionýrské vůdce se o něm například psalo, že „*hanebně využívá sklonů dětí k romantičnosti, odvádí je od práce a palčivých sociálních otázek, vede k toulání, snění a samotě a jeho cílem je nenávisť k lidu a ke všemu pokrokovému.*”

zdroje:

<https://www.skaut.cz/jak-vypadala-protiskautska-propaganda-za-komunismu/>

<https://www.skaut.cz/skauting/historie/>

2

Foglar tichou poštou (10 min.)

Pro bližší seznámení s Foglarovým životem využijeme známou tichou poštu. Žáci se rozdělí do čtyř řad. První v řadě dostanou každý jeden z lístečků, na nichž je napsána informace ze života Foglara. Úkolem žáků je předávat si tuto informaci mezi sebou tichou poštou, pokud možno co nejpřesněji a nejrychleji. Úkol plní řady postupně. Vždy počkáme, až poslední z řady řekne zprávu nahlas a poté porovnáme se zadáním.

viz. Praktický list

Skautská přezdívka (10 min.)

Položíme žákům kvízovou otázku: Jaká byla skautská přezdívka Jaroslava Foglara?

1. Bobr
2. Orel
3. Jestřáb (správná odpověď)

Žáci si na prstech ruky připraví číslo odpovědi a všichni najednou ji na povel ukážou nad hlavu.

Po odtajnění správné odpovědi se žáků zeptáme, zda je napadá podle čeho Foglar přezdívku získal. Spojitost naleznou v předešlém cvičení. Foglar získal přezdívku podle názvu skautského oddílu.

Skauti si dávají přezdívky podle charakteristických znaků, podle psychických vlastností, podle zálib a koníčků, nebo dokonce může přezdívka vzniknout podle zažité příhody. Skaut buď přezdívku získá od ostatních, nebo si ji vymyslí sám.

Žáci si vymyslí svou vlastní skautskou přezdívku, která je bude nejlépe vystihovat. Napíší ji na papír, tak aby ji nikdo neviděl. V menších skupinách (např. po deseti) zamíchají lístečky, každý si vylosuje jednu a přiřadí ji tomu spolužákovi, kterému podle něj nejlépe sedí.

Skautské zákony (10 min)

Rozdáme žákům do 3 - 4 skupin lístky s rozstříhanými skautskými zákony. Zákony vznikly jako soubor pravidel u kterých skauti věří, že když je budou dodržovat, tak přispívají k lepšímu světu a budou správnými lidmi. Vyzveme žáky, ať si představí, že jsou skauti, kteří se těmito zákony poctivě řídí a seřadí je od zákona, který jim přijde nejdůležitější po ten nejméně důležitý. Před ostatními potom každá skupina odůvodní svůj výběr prvního a posledního zákona. Na závěr můžeme žáky vybídnout k diskusi nad skautskými hodnotami: zda jsou stále aktuální a jak je můžeme aplikovat v praxi.

viz *Praktický list*

Úryvky z děl (5 min)

Pokračujeme i nadále s prací ve skupinách. Aby se žáci blíže seznámili s dobrodružnou poetikou děl Foglara, rozdáme jim čtyři úryvky a názvy nejznámějších děl. Žáci se pokusí podle klíčových slov v textu přiřadit k úryvkům správný název díla.

viz *Praktický list*

Hra na Foglara (10 min)

V následující aktivitě si žáci ve skupině vyzkouší stát se autorem scénáře k divadelní inscenaci. Do každé skupiny rozdáme jeden list s nekompletním úryvkem scénáře. Žáci si začátek dialogu přečtou a společně ho dotvoří. Svá díla poté přečtou před ostatními.

viz *Praktický list*